

Motion till riksdagen

1988/89: Ub289

av Ann-Cathrine Haglund m. fl. (m)

Gymnasieskolfrågor

I moderata samlingspartiets partimotion 1988/89: Ub806 angående utbildningspolitiken presenteras riktlinjerna för partiets utbildningspolitik. I det sammanhanget behandlas också gymnasieskolan. I föreliggande motion framför vi vissa konkretiseringar och förslag, som anknyter till årets budgetproposition.

Dimensioneringsfrågor

Riksdagen beslöt i juni 1988 om 127 000 intagningsplatser på gymnasieskolans direktram för läsåren 1989/90 och 1990/91 – i fråga om läsåret 1990/91 dock endast som planeringsram.

Regeringen föreslår nu en minskning i av riksdagen beslutade ramar för de berörda läsåren med 2 000 intagningsplatser för läsåret 1989/90 och med 4 000 intagningsplatser för läsåret 1990/91.

Avsikten med att fastställa slutgiltiga ramar för två år och en planeringsram för det tredje året är att ge kommunerna en fast grund för sin planering av gymnasieskolan under ett något längre tidsperspektiv. Vi anser detta vara till gagn för kommunerna.

Regeringens motivering för att ändra riksdagens beslut från förra året är svag. Några nya avgörande skäl tillförs inte framställningen. De faktauppgifter om ett sjunkande antal 16-åringar som nu åberopas var väl kända redan då riksdagen fattade sitt beslut.

Den av riksdagen och regeringen ofta anförda målsättningen att bereda alla de 16-åringar som önskar en plats i gymnasieskolan har större möjlighet att förverkligas, om tidigare beslutade ramar ligger fat.

Regeringens argument att de föreslagna förändringarna skulle göra neddragningen av antalet intagningsplatser mjukare för skolhuvudmännen inför läsåret 1991/92, då antalet 16-åringar sjunker mycket kraftigt, är inte övertygande. Med regeringens förslag skulle skolhuvudmännen tvingas till drastiska ingrepp i sin organisation med mycket kort varsel. Att låta riksdagens beslut från 1988 ligga fast ger dem en dryg tvåårsperiod för att anpassa sin organisation.

Vi föreslår därför att beslutsramarna för läsåren 1989/90 och 1990/91 skall ligga fast i enlighet med riksdagens tidigare beslut, vilket innebär 306 400 årselevplatser och 127 000 intagningsplatser för vart och ett av de två läsåren. Beträffande förslagen till planeringsram för läsåret 1991/92 och inriktningen för åren 1992/93 – 1994/95 har vi ingenting att invända.

Finansieringen av de tillkommande platserna i förhållande till regering-

ens förslag bör ske genom att erforderliga medel överförs från anslaget B19. Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m. m. till anslaget B18. Bidrag till driften av gymnasieskolor. Den av oss föreslagna ökningen av antalet intagningsplatser på direktramen i förhållande till regeringens förslag leder till att behovet av platser inom det kommunala uppföljningsansvaret minskar. Det kan också anföras att kostnaderna för en årselevplats i gymnasieskolan avsevärt understiger kostnaderna för en elev i det kommunala uppföljningsansvaret.

Mot. 1988/89
Ub289

Yrkesutbildningen

Föredragande statsråd föreslår i budgetpropositionen att försöksverksamheten med treåriga yrkesinriktade linjer ökas med ytterligare 3 500 intagningsplatser för budgetåret 1989/90.

Vi har i årets partimotion om utbildningspolitiken framfört hur vi anser att den yrkesinriktade utbildningen i gymnasieskolan bör utformas, och vi har där också anfört att den föreslagna utökningen inte bör komma till stånd. Här skall endast anföras ytterligare några skäl för vårt avslagsyrkande.

Redan för den pågående försöksverksamheten har problem infunnit sig. Frågan om elevernas status under den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen är inte löst. Risken är stor att inga praktikplatser kommer att vara tillgängliga för vissa utbildningar. Att under så osäkra förhållanden utöka verksamheten finner vi oansvarigt.

Föredragande statsråd säger också i budgetpropositionen:

SÖ har tagit fram kursplaner för ytterligare verksamhetsområden och jag finner det angeläget att även dessa så snart som möjligt får prövas i försöksverksamhet.

Vi vill erinra om att försöksverksamheten skall utvärderas efter tre år räknat från läsåret 1988/89, dvs. under senare delen av 1991. Den nu föreslagna utökade försöksverksamheten kommer sålunda inte att kunna utvärderas i sin helhet, då de elever som i höst påbörjar försöksverksamhet avslutar sin utbildning först till sommaren 1992. Rör det sig dessutom om nya verksamhetsområden kommer inget fullständigt underlag för dessa att föreligga i utvärderingen, såvida inte avsikten är att skjuta utvärderingen längre bort i tid och därmed ytterligare fördröja en nödvändig reform av gymnasieskolans yrkesutbildning.

Skolledningsresurser vid glesbygdsgymnasier

SÖ redovisar i sin anslagsframställning att det nya statsbidrag till skolledning som infördes 1987 ger mindre resurser än tidigare till glesbygdsgymnasierna eller de s. k. ST-skolorna, dvs. gymnasieskolor med samordnade timplaner. SÖ finner att denna kategori drabbats särskilt hårt, bl. a. eftersom de har en mer komplicerad organisation med ett relativt sett brett linjeutbud. SÖ föreslår därför ett särskilt tillskott till samtliga ST-skolors skolledningsresurs med en total kostnad av ca 0,4 miljoner kronor.

Föredragande statsråd säger sig inte sakna förståelse för skolornas problem men är inte nu beredd att förorda något resurstillskott med motive- ringen, att skolorna "tidigare varit relativt väl försedda, för att inte säga överkompenserade med resurser för huvudlärarskap, som nu uppgått i den samlade skolledningsresursen".

Vi föreslår att erforderligt belopp, ca 0,4 miljoner kronor tillförs skolled- ningsresursen vid glesbygdsgymnasierna.

Svenska som andraspråk

Undervisningen i svenska som andraspråk sker i dag i utbyte mot timmar i den ordinarie undervisningen under minst två timmar i veckan. Därvid får inget ämne falla bort. Av ämnet svenska får endast en timme i veckan bytas ut. Betyg sätts inte i ämnet svenska som andraspråk i gymnasiesko- lan.

Vid våra besök i landets gymnasieskolor har ständigt framförts att svårigheterna att nå de elever som behöver svenska som andraspråk häng- er ihop med att inget betyg avges och att betygen i de ämnen från vilka undervisningstid tas påverkas negativt av det lägre deltagandet i undervis- ningen. Av dessa skäl anser vi att betyg skall avges också i ämnet svenska som andraspråk.

De ekonomiska konsekvenserna av våra förslag redovisas i vår motion angående budgetfrågor inom utbildningsdepartementets verksamhetsom- råde.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att ramarna för gymnasieskolans dimen- sionering för läsåren 1989/90 och 1990/91 skall ligga fast i enlighet med tidigare riksdagsbeslut,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag om utvidgning av för- söksverksamheten med treårig yrkesinriktad gymnasieutbildning,
3. att riksdagen beslutar öka skolledningsresurserna vid ST-gym- nasierna i enlighet med vad som i motionen anförts,
4. att riksdagen beslutar att betyg skall avges i ämnet svenska som andraspråk.

Stockholm den 24 januari 1989

Ann-Cathrine Haglund (m)

Göran Allmér (m)

Hans Dau (m)

Birger Hagård (m)

Birgitta Rydle (m)

Ulf Melin (m)

Rune Rydén (m)

Elisabeth Fleetwood (m)